

Ultreia 75

november 2017

In deze Ultreia

- Wat beweegt de pelgrim?
- Cinema Camino
- Downloadpagina
- Pelgrim scripties
- Relieken Catharijneconvent
- Pelgrimeren zonder beren
- Midwinterwandeling
- Najaarsbijeenkomst Breda
- Salida
- Colofon

Van de redactie

'Ik dacht dat het veel spiritueler zou zijn', hoorde ik eens van een medepelgrim. 'Het' betrof hier de camino die wij op dat moment samen liepen: de Camino Primitivo, fysiek zwaar en met beduidend minder pelgrimscircus en -attributen in de vorm van kruizen en beelden dan de Camino Francés.

Het zette mij aan het denken. Ja, die camino: voor mij is het meer dan een gewone wandeling. Maar waar zit 'm dat nou precies in? Is er 'iets' wat wij steeds proberen te benoemen, maar dat moeilijk in woorden te vatten is? Is er een kosmische, esotherische of wat voor energie dan ook langs die weg? Hangt er iets omdat duizenden, honderdduizenden ons voorgingen? Is het Jacobus zelf? Of hoorden we zo vaak dat het een spirituele ervaring is, zodat het dat van de weeromstuit ook maar wordt?

Ik had geen goed antwoord; sowieso ben ik nogal huiverig van het benoemen van de ervaring van de camino, omdat het er zo 'kitscherig' van kan worden. Ik mompelde dus maar iets van dat er na een paar dagen bij mij altijd iets gebeurt, iets van rust en in het moment zijn.

De hemel opende zich niet voor mijn medepelgrim op die tocht. Althans: ik zag dat niet gebeuren. Een andere pelgrim becommentarieerde dat met een voor mij uiterst adequaat: 'Ja, je moet wel zelf de slingers ophangen'.

Gelukkig hebben we binnenkort een lezingencyclus over 'wat de pelgrim beweegt'.

Ria Meinema

Lezingencyclus 2018 Werkgroep Geschiedenis en Cultuur

Wat beweegt de pelgrim?

Begin 2018 organiseert de werkgroep Geschiedenis en Cultuur weer een cyclus van vijf lezingen. Dit jaar is het thema *Wat beweegt de pelgrim?*

Wat inspireert hem of haar? Het verlangen naar een heilige plaats? Of naar een bijzonder persoon? Het avontuur van verre streken? Lokt de wildernis? Of is het kunst en cultuur: mooie steden, roemrijke kloosters, grootse kathedralen? Is het de uitdaging, de sportieve prestatie? Of het innen van persoonlijk belang: een boetedoening, een aflaat krijgen, het oplossen van een conflict, of een zakelijk belang? Misschien spelen er wel meerdere motieven tegelijkertijd. Gerenommeerde sprekers zullen tijdens deze cyclus, ieder vanuit de eigen deskundigheid, de beweegredenen van de pelgrim belichten.

Programma

- ◆ **24 januari: *Inspiratiebronnen van de pelgrim***
Pelgrimeren omvat meer dan ons traditionele Santiago. Tijdens deze lezing gaat [Charles van Leeuwen](#), historicus aan de Universiteit van Maastricht, op zoek naar de vele inspiratiebronnen die mensen in diverse culturen door de tijd heen voor hun pelgrimages hebben gehad.
- ◆ **7 februari: *Pelgrimeren als uitdaging***
[Arita Baaijens](#), ontdekkingsreiziger, bioloog en wetenschappelijk onderzoekster, zwerft al meer dan 20 jaar door de woestijn met haar kamelen. Als geen ander weet zij dat het vaak afzien en doorzetten is: een uitdaging. In haar lezing laat zij zien dat het doel van een pelgrimage ook deze uitdaging en het avontuur kan zijn, ver weg van de dagelijkse beslommeringen.
- ◆ **21 februari: *Jacobus en Mohammed: de camino vanuit een multicultureel perspectief***
[Kati Ilnat](#), historica aan de Radboud Universiteit Nijmegen, gespecialiseerd in de middeleeuwse geschiedenis van het Iberisch schiereiland, gaat in deze lezing in op de invloed van de Moslimheerschappij op de middeleeuwse pelgrimage naar Santiago de Compostela, waarbij Jacobus Matamoros (de Morendoder) ongetwijfeld ook ten tonele zal verschijnen.
- ◆ **7 maart: *De tocht als oefening***
Oefening baart kunst. En pelgrimeren is een kunst. Maar misschien bestaat ook die kunst zelf wel in een voortdurende oefening. Deze lezing, door [Paul van Tongeren](#), emeritus hoogleraar wijsgerige ethiek, gaat niet over het oefenen als voorbereiding, maar over de tocht zelf als een soort oefening.
- ◆ **21 maart: *Emo's reis, pelgrimeren met een belang***
[Dick de Boer](#), emeritus hoogleraar middeleeuwse geschiedenis aan de Universiteit, schreef het boek *Emo's reis* over de reis die Emo van Wittewierum in 1211-1212 naar Rome maakte; een reis die niet zonder belangen was. In zijn lezing laat De Boer zien dat pelgrimeren zelden belangeloos is.

De lezingen vinden plaats op woensdagavonden van 19.00 tot 21.00 uur, in het [Instituto Cervantes](#), Domplein 3 in Utrecht. Kosten: voor leden (mits vooruit betaald) € 7,50 per lezing en voor de hele cyclus € 30,00; voor niet-leden: € 10,00 per lezing en € 40,00 voor alle vijf. Meer details over de lezingen en wijze van aanmelden vind je op [de website](#) van de werkgroep.

Cinema Camino

Op zondag 5 november organiseerde de Camino Academie samen met het Genootschap voor de eerste keer een pelgrim filmfestival: Cinema Camino. Een negental films over de Camino werden vertoond in filmtheater 't Hoogt, allemaal ingeleid door verschillende wetenschappers en experts. Deze inleidingen zullen binnenkort online gepubliceerd worden in een tweede editie van de Camino Cahiers.

Het festival werd goed bezocht: bijna alle films waren al voor de dag begon uitverkocht. Zowel leden van het Genootschap als lokale film liefhebbers keken naar films als *The Way, Ich bin dan mal Weg* en *La Voie Lactée*. Ook de sfeer in het café zat er goed in, terwijl er werd geproefd van Spaanse wijntjes en werd geluisterd naar (en meegezongen met) het pelgrimskoor El Orfeón. De Camino Academie is in gesprek over mogelijke vervolgprojecten. Voor nu bedanken we iedereen voor een gezellige en inspirerende dag!

De Stuurgroep van de Camino Academie

Nieuwe downloadpagina voor routes

Op de website van het Genootschap staat sinds kort [een downloadpagina](#). Op deze pagina vind je gps-bestanden van veel camino's en bestanden met de overnachtingsmogelijkheden. Daarnaast vind je er ook een aantal (updates van) gidsen. Voor wie nog niet zo thuis is in het gebruik van gps op de smartphone: je vindt er ook een handleiding met uitleg over hoe je deze bestanden kunt downloaden op je smartphone en in verschillende apps kunt gebruiken.

Scripties over pelgrimage

CaminoAcademie >

Regelmatig zijn er studenten die in het kader van hun studie een scriptie of thesis schrijven over pelgrimage: over de camino naar Santiago de Compostela of andere pelgrimages, en de onderwerpen daarvan variëren van religie tot cultuur tot landschap. Op de website van de Camino Academie vind je sinds kort een [pagina](#) met een overzicht van de scripties en theses die de afgelopen tijd verschenen. Deze zal uitgebreid worden met nieuw te verschijnen werk. Als je de Camino Academie wilt attenderen op scripties of theses die op deze pagina passen of de academie in contact kunt brengen met de schrijvers ervan, stuur dan een bericht naar caminoacademie@gmail.com.

Lezersoproep

Relieken in het Catharijneconvent

In oktober 2018 opent in het Museum Catharijneconvent in Utrecht een tentoonstelling over relieken. Voor deze tentoonstelling is het museum op zoek naar mensen die vanuit hun eigen ervaring kunnen vertellen over relieken.

Het museum zal laten zien hoe alomtegenwoordig relieken en reliekvereringen zijn. Want relieken zijn geen typisch middeleeuws, rooms-katholiek 'bijgeloof', maar komen in vrijwel alle religies en culturen voor. Een reliek is een voorwerp dat verwant is aan een voor een grote groep mensen belangrijk persoon. Het was onderdeel van, of is in contact geweest met deze persoon. Mensen hebben er veel voor over om het in bezit te krijgen of erbij in de buurt te komen (pelgrimstochten!) en ontlenen er een bijzondere kracht of werking aan.

De tentoonstelling laat relieken zien uit diverse religies, culturen en regio's en besteedt aandacht aan de overeenkomsten en verschillen in de omgang met deze relieken. Ook zal de tentoonstelling een overzicht geven van de omgang met relieken vanaf de oudheid tot de hedendaagse actualiteit.

De tentoongestelde relieken komen uit de eigen collectie, aangevuld met belangrijke bruiklenen uit binnen- en buitenland.

Van middeleeuwse edelsmeedkunst en koptische weefsels tot reliekenprentjes en eenvoudige moderne reliquiaria. Naast christelijke voorwerpen zijn er boeddhistische, islamitische,

wereldlijke en zeldzame joodse relieken te zien. Ook worden historische helden, hedendaagse idolen en inspirerende wereldleiders gerepresenteerd in directe relatie tot actuele reliekenverering.

Merovingisch reliekschrijntje, Oost-Frankrijk?, ca. 700

Reliekhouders Sint-Laurentius met een rib, afkomstig uit de Sint-Lebuiuskerk te Deventer, Rijnland, 1490-1500

In aanloop naar de tentoonstelling wil het Catharijneconvent mensen interviewen die kunnen vertellen over hun ervaring met relieken. Verder wil het Catharijneconvent graag in contact komen met mensen die zelf relieken bezitten die eventueel een plaats in de tentoonstelling zouden kunnen krijgen. Mensen die hieraan een bijdrage willen leveren of aanvullende vragen hebben kunnen contact opnemen met Marije de Nood van Museum Catharijneconvent via m.denood@catharijneconvent.nl.

Vooruitlopend op de tentoonstelling is vanaf nu de website www.catharijneverhalen.nl opgesteld voor iedereen die kan en wil vertellen over persoonlijke ervaringen met relieken.

Deze oproep wordt ondersteund door de Camino Academie, die in 2018 zelf ook aandacht aan het fenomeen relieken zal besteden.

Workshop *Pelgrimeren zonder beren*

Jolanda Stammes liep in 2014 van Zwaag naar Santiago de Compostela en schreef daarover het boekje *Pelgrimeren zonder beren* (zie [Ultreia 55](#)). Binnenkort organiseert ze een aantal informatieve bijeenkomsten voor mensen die meer willen weten over pelgrimeren naar Santiago de Compostela en over langeafstandswandelen in het algemeen. Ze vertelt uit eigen ervaring over diverse routes door Nederland, België en Frankrijk naar Spanje en over Spaanse routes als de Camino del Norte en de Via de la Plata. Aan de orde komen vragen als ‘Hoe bereid ik me voor?’, ‘Wat zijn de kosten?’, ‘Wat neem ik mee?’, ‘Wat is een haalbare dagafstand’ en ‘Is het gevaarlijk?’ De workshops duren twee uur, en vinden plaats op de zaterdagen 25 november, 16 december en 20 januari, in Zwaag, Noord-Holland (of bij voldoende aanmeldingen elders). Kosten: €17,50 (inclusief het boekje *Pelgrimeren zonder Beren*). Voor vragen of om je aan te melden kun je contact opnemen met Jolanda via pelgrimerenzonderberen@gmail.com.

Midwinterwandeling Kafarnaüm 2017

Pelgrimshoeve Kafarnaüm organiseert op donderdag 28 december een midwinterwandeling. De wandeling start en eindigt bij de pelgrimshoeve en heeft dit jaar als thema *De pelgrimstocht als metafoor voor het leven*.

Tijdens deze wandeling door de Brabantse Kempen wordt aandacht besteed aan de metafoor: er wordt gewandeld in steeds wisselende groepjes waarbij de wisselingen worden ingeleid met een korte toelichting met betrekking tot het thema. De wandeling staat open voor iedereen die een camino heeft ondernomen of die van plan is dat te gaan doen. Tijdens de tocht is er volop ruimte voor uitwisseling van ervaringen en praktische informatie.

Tijd: van 10.00 tot 15.30 uur. Kosten: € 10. Er kunnen maximaal 40 winterwandelaars deelnemen. Meer informatie vind je op [de website van de pelgrimshoeve](#). Aanmelden kan via winterwandelingvessem@gmail.com.

Informatiecentrum Vessem

Het [informatiecentrum van het Genootschap in Vessem](#) is op zaterdag 23 december 2017 gesloten. Vanaf 1 januari is het informatiecentrum elke tweede en vierde zaterdag van de maand geopend, van 11.00 uur tot 15.00 uur (Servatiusstraat 11, 5512 AJ Vessem)

Najaarsbijeenkomst Breda 11 november

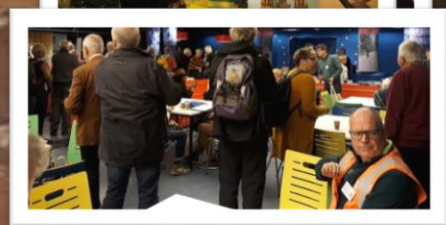
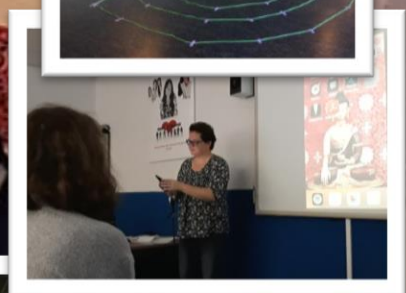
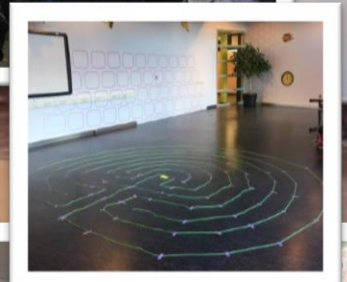
Het is de elfde van de elfde, dus in Breda wacht de ruim 600 leden die de najaarsbijeenkomst bezoeken een ontvangst met een dweilorkest.

De avond voor de bijeenkomst neemt het bestuur afscheid van collega Henk van Dam, met veel dank en waardering voor de bijdrage die hij leverde aan de automatisering en de website van het Genootschap.

Tijdens de algemene ledenvergadering wordt de voorzittershamer – in de vorm van een Jacobusbeeld – door Joost Bol overgedragen aan Peter Hesseling.

Als altijd staat de ledenservice paraat en ook de werkgroepen zijn goed vertegenwoordigd om bezoekers te informeren op de drukbezochte informatiemarkt.

Na een dag vol workshops, lezingen, wandelingen sluit het café St Jacques een geslaagde bijeenkomst af. Met dank aan alle vrijwilligers uit de regio Breda!

korte berichten en weetjes

300.000 pelgrims

Deze week meldde de Galicische krant [El Correo Gallego](#) dat er dit jaar weer een record gebroken is: het pelgrimskantoor in Santiago schreef al meer dan 295.000 compostela's uit. Het totale aantal pelgrims dat in 2017 bij de kathedraal zal arriveren komt naar verwachting ruim boven de 300.000 uit. Het zijn er nu in ieder geval al meer dan in het Heilige jaar 2010, het recordjaar waarin bijna 280.000 pelgrims zich bij het kantoor meldden.

Historische filmbeelden

Op de website van de Spaanse televisiezender RTVE staat ruim twee uur aan ongemonteerde historische filmopnamen van Santiago en plaatsen op de camino: veel opnames in de kathedraal, op de Praza do Obradoiro, het kerkje van Eunate, processies in Santiago, etc. Je vindt de filmbeelden [hier](#).

De Camino Francés in 27 uur

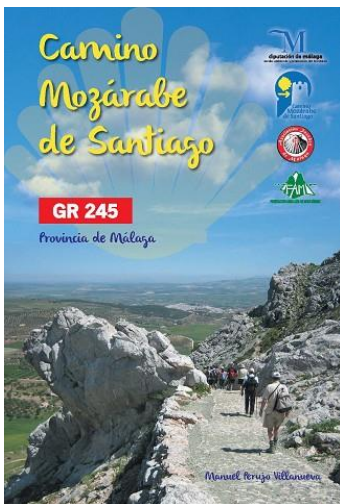

Manuel Merillas, een professionele trailrunner werd dit voorjaar geopereerd aan zijn rechtersvoet: even niet te voet de bergen in dus. Voor zijn sportieve herstel klom hij op de fiets. Maar de prestatiedrang voerde waarschijnlijk al snel weer de boventoon: in september fietste hij in 26 uur 774 kilometer van Roncesvalles naar Santiago. Een compostela kreeg hij niet, want Manuel had niet voldoende gestempeld onderweg... Bron: [El País](#)

Langs de weg wordt niet gekocht

De Xunta Galicia – de Galicische overheid - bepaalde onlangs dat straatverkoop langs de camino's verboden is. Dat betekent dat er langs de routes in Galicië geen 'pop up' pleisterplaatsen zoals bestelwagentjes met koffie, eten en/of souvenirs meer mogen staan. Reden hiervoor: de bescherming van het culturele erfgoed.

Bron: [La Voz de Galicia](#)

Online gidsje Mozarabe

Op het internet is sinds kort [een gratis Spaanstalig gidsje te downloaden](#) van de Camino Mozárabe vanaf Málaga. Het gidsje beslaat de eerste zes etappes en geeft goede informatie over de overnachtingsmogelijkheden.

De Camino Mozárabe is een nog weinig belopen route, met drie startplaatsen in Zuid-Spanje: Málaga, Almería en Jaén. De route komt bij Mérida uit op de Via de la Plata. Een gidsje met de volledige routes vind je op [deze website](#).

Bron: [¡HOLA!](#) 88

Protest tegen heropening mijn

Bij O Piño en Touro, 15 kilometer voor Santiago op de Camino Francés, werd in de jaren tachtig een mijn gesloten. De nieuwe landeigenaar wil deze kopermijn heropenen. Bewoners uit de streek verenigden zich om te protesteren tegen dit plan: heropening zou nadelige gevolgen hebben voor de gezondheid van de bewoners, voor de werkgelegenheid in het gebied en zou de landelijke schoonheid aantasten. Ook voor passerende pelgrims zou dit gevolgen hebben: het inademen van vervuilde lucht en overlast van het lawaai – ook in de herbergen – van de 24 uur per dag doorgaande werkzaamheden. Bovendien vindt de groep heropening in strijd met de status van de camino als cultureel erfgoed. De lokale protestgroep vraagt daarom de steun van pelgrims. Je kunt de protestgroep vinden via [Facebook](#) en [Twitter](#).

Colofon

Ultreia is een uitgave van het Nederlands Genootschap van Sint Jacob. Voor meer informatie en nieuws zie de website van het Genootschap: www.santiago.nl. Nieuwtjes en activiteiten van het Genootschap vind je ook op onze [facebookpagina](#). Tips en ervaringen met andere pelgrims uitwisselen kan als je lid wordt van onze [facebookgroep](#).

Redactie: Ria Meinema
Redactieadviseur: Suzanne van der Beek
Verzending: Han Lasance

De volgende Ultreia verschijnt medio december 2017.
Wij zien uw kopij graag voor 4 december tegemoet via
ultreia@santiago.nl

Aanwijzingen voor de auteur

Ultreia wil attenderen op allerlei aan de camino gerelateerde zaken en streeft naar korte berichten. Kopij (maximaal 300 woorden) graag in platte tekst, dat wil zeggen zonder opmaak, zoals inspringen, vetgedrukt, onderstreept of met kaders. Met een foto of illustratie bij het artikel zijn we ook altijd blij.

Activiteiten van derden

In Ultreia is ook plaats voor de aankondiging van activiteiten van derden. Opname in Ultreia betekent echter niet dat het Genootschap garant staat voor de kwaliteit ervan.

